

Verantwoording

Algemeen

Deze regionale avifauna beschrijft in totaal alle 425 soorten die ooit zijn waargenomen en geeft daarmee een compleet overzicht van de vogels van het werkgebied van de VWG Rijk van Nijmegen e.o.

Het schrijven van deze Avifauna was een flinke klus waarvoor veel tijd en schouders nodig zijn geweest.

Deze digitale regionale Avifauna van de vogels van het werkgebied van de VWG Rijk van Nijmegen e.o. is dan ook een coproductie van een groep mensen.

Het initiatief tot het schrijven is in 2011 genomen door Erik van Dijk en Sjak Gielen. Al snel sprong Fred Hustings enthousiast op de trein. Deze passagier heeft een doorslaggevende invloed gehad op het slagen van het initiatief.

In totaal hebben meer dan 15 enthousiaste vrijwilligers gewerkt aan het realiseren van de digitale avifauna.

Onderstaand overzicht geeft de rollen en betrokkenen.

Schrijvers:	Sjak Gielen, Peter Brouwer, Fred Hustings, Erik van Dijk, Justin Jansen en Rob Gorissen.
Gastschrijvers:	Sjaak van den Berg, Jildert Hijlkema, Peter Hoppenbrouwers, Jan Jacobs, Jochem Kühnen, Marijn Nijssen, Kees Schreven, Jeroen Nagtegaal, Vincent Sanders, Bram Ubels en Remco Wester.
Feedback teksten:	Fred Hustings, Justin Jansen en Erik van Dijk
Content manager:	Sjak Gielen
Lay-out en opmaak binnen Waarneming.nl:	Erik van Dijk
Fotoredactie:	Erik van Dijk in samenwerking met de schrijvers
Eindredactie:	Erik van Dijk, Sjak Gielen en Fred Hustings

Bij het lezen van de digitale avifauna moet men beseffen dat het is opgezet als een levend document dat in permanente ontwikkeling is. De soortbeschrijvingen beschrijven een vaste periode, maar links in de soortbeschrijvingen naar bijvoorbeeld fenologie en verspreidingskaarten zijn actueel op het moment waarop men op de link klikt.

Aanvullingen en correcties

Soortbeschrijvingen zullen in de toekomst mogelijk worden geactualiseerd. Dit zal in de nabije toekomst voornamelijk dwaalgasten betreffen. Hiervoor zijn Jeroen Veeke en Erik van Dijk de trekkers.

Ongetwijfeld zullen er onjuistheden of tekortkomingen in de teksten worden aangetroffen. We stellen het zeer op prijs als correcties en aanvullingen gestuurd worden naar avifauna@vogelwerkgroepnijmegen.nl.

Voor de soortteksten van de avifauna zijn onderstaande uitgangspunten gebruikt voor resp. aanwezigheid per seizoen en zeldzaamheid.

Voorkomen:

De volgende definities voor het voorkomen gedurende het jaar worden in de avifauna gehanteerd:

Jaarvogel:	Broedvogel die het hele jaar aanwezig is. Bijvoorbeeld Koolmees.
Zomervogel:	Broedvogel die buiten het werkgebied overwintert. Bijvoorbeeld Wielewaal.
Jaargast:	Als soort het hele jaar aanwezig, maar niet broedend. Bijvoorbeeld Witgat.
Wintergast:	In het winterhalfjaar aanwezig, maar niet broedend. Bijvoorbeeld Kolgans.
Zomergast:	In het zomerhalfjaar aanwezig, maar niet broedend. Bijvoorbeeld Lepelaar.
Doortrekker:	Buiten de trektijd amper aanwezige niet-broedvogel. Bijvoorbeeld Beflijster.
Dwaalgast:	Soort die niet elk jaar aanwezig is in het werkgebied. Bijvoorbeeld IJsdruiker.
Exoot:	Een uitheemse soort, maar met standhoudende populatie. Bijvoorbeeld Nijlgans.
Escape:	Een uitheemse soort, maar zonder standhoudende populatie. Bijvoorbeeld Valkparkiet.

Zeldzaamheidsstatus

Zeldzaamheid broedvogels

Zeer algemeen	Koolmees	> 2000 paar
Algemeen	Boomkruiper	501 – 2000 paar
Vrij algemeen	Staartmees	101 – 500 paar
Vrij schaars	Patrijs	21 – 100 paar
Schaars	Kwartel	6 – 20 paar
Zeer schaars	Kortsnavelboomkruiper	1 – 5 paar
Onregelmatig	Porseleinhoen	niet jaarlijks

Zeldzaamheid niet-broedvogels

Zeer algemeen	Kolgans	>4000 ex
Algemeen	Kuifeend	1001 – 4000 ex
Vrij algemeen	IJslandse Grutto	201 – 1000 ex
Vrij schaars	Tapuit	41 – 200 ex
Schaars	Krombekstrandloper	11 – 40 ex
Zeer schaars	Grauwe Gors	1 – 10 ex
Dwaalgast	Grote Grijs Snip	niet jaarlijks

Historie digitale VWG-archief

Voor het werkgebied van vogelwerkgroep Nijmegen was tot in de jaren negentig sprake van een papieren archief voor waarnemingen uit het werkgebied. Het schrijven van Vogels van de Ooypolder, Vogels van de Grote Rivieren en Vogels van het Land van Cuijk hebben hieraan bijgedragen. Medio jaren negentig zijn de interessantere waarnemingen uit het papieren archief door vele handen in Excel/paradox geklopt om de waarnemingen toegankelijker te maken. Archiefbeheerders uit het verleden waren achtereenvolgens Peter Brouwer, Roland Zollinger en uiteindelijk Erik van Winden.

Vanaf 2005 werd een werkgroepscherm van Waarneming.nl de invoerportaal voor het digitale archief van de vogelwerkgroep Nijmegen. Eind 2006 is het digitale archief met 80.000 waarnemingen door Erik van Dijk omgezet naar een formaat dat geëxporteerd kon worden naar Waarneming.nl. Hiermee kwamen de krenten uit het archief voor iedereen digitaal beschikbaar. Vanaf 2005 maakte in rap tempo meer waarnemers gebruik van Waarneming.nl en groeide de omvang van het archief enorm. Niet alleen nieuwe waarnemingen kwamen er bij. Menig notitieboekje met historische waarnemingen werd ook aan Waarneming.nl toevertrouwd en daarmee aan het regionale archief. Eind 2015 bestond het archief uit 1.500.000 waarnemingen.

In 2006 gingen voor het eerst stemmen op om een avifauna voor het hele werkgebied te maken. Remco Wester heeft hiermee in 2007/2008 als eerste een start gemaakt. Hierbij heeft hij met name voor zeldzame soorten veel aanvullingen gemaakt op het bestaande archief door interviews met oudgedienden. Ook heeft hij op basis van dit doorvragen talloze waarnemingen een preciezere locatie of omschrijving gegeven. Deze avifauna is nooit verder gekomen dan het conceptstadium. Toch is bij het tot stand komen van deze avifauna dankbaar gebruik gemaakt van de verzamelde en gecorrigeerde informatie.

Lijst van bronnen

die standaard zijn geraadpleegd bij het schrijven van de soortteksten.

Algemene bronnen:

1. Avifauna van Nederland deel 1: (1999)
2. Avifauna van Nederland deel 2: (2001)
3. Atlas van de Nederlandse broedvogels (2002)
4. Vogeltrek over Nederland (2002)

Regionale bronnen:

1. Het vogelrijk van Nijmegen 1916-1921
2. Vogels van de Grote Rivieren 1979
3. Vogels van de Ooypolder 1985
4. Vogels in het Land van Cuijk 2001
5. Avifauna van Limburg 2006
6. Die Vögel der Düffel im Kreise Kleve 1985
7. Die Brutvögel Nordrhein-Westfalens 2013
8. Data broedvogelinventarisaties Gelderse Poort (1990-2015)
9. Data broedvogelkarteringen provincie Limburg (1993, 2005-06, 2013-14)
10. Voorlopige verspreidingskaarten Atlasproject Vogelatlas (2015)
11. VWG - archief werkgroepscherm Waarneming.nl en papieren archief
12. www.trektellen.nl
13. Integrale telling van wintervogels in Nijmegen in januari 1984 en 1985
14. Broedvogels in het Rijk van Nijmegen e.o.: De broedvogelatlassen 1973-77 en 1998-2000 vergeleken

Foto's

Foto's en tekeningen zijn bijna allemaal geselecteerd uit de beschikbare foto's in het digitale archief op Waarneming.nl. Voor sommige soorten was helaas geen foto of tekening uit het werkgebied beschikbaar. Van liefst 179 fotografen is minstens een foto opgenomen in de avifauna. Hofleveranciers met minstens 10 foto's zijn: Harvey van Diek, André den Ouden, Loek van de Leur, Fred Hustings, Jan Albers, Rico Otten, Menno Hornman en Pauline van Marle.

Citeren

van Dijk E., Gielen J. & Hustings F. 2016. Digitale Avifauna VWG Nijmegen.

Voor afzonderlijke soortteksten:

"Gielen J. 2015. Koekoek - Digitale Avifauna VWG Nijmegen."

Dankwoord

Uiteraard was het deze avifauna niet mogelijk geweest zonder honderden waarnemers en fotografen en tientallen vrijwilligers die in de afgelopen decennia vogeltellingen hebben uitgevoerd. Daarnaast willen we Waarneming.nl en in het bijzonder Hisko de Vries danken voor het mogelijk maken van deze digitale avifauna binnen Waarneming.nl.

Sjak Gielen, Erik van Dijk en Fred Hustings